

Urazy skórno-naczyniowe – oparzenia i odmrożenia

Tomasz A. Winiarczyk

Udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach i odmrożeniach zagadnienia

- oparzenia
- rodzaje oparzeń
- stopniowanie oparzeń
- zapobieganie oparzeniom
- ocena rozległości oparzeń
- postępowanie w razie oparzeń
- odmrożenia
- stopniowanie odmrożeń
- przyczyny odmrożeń
- postępowanie w razie odmrożeń

OPARZENIE

uszkodzenie skóry a czasem głębiej położonych tkanek lub narządów wskutek działania:

- ciepła
- żrących substancji chemicznych
- prądu elektrycznego
- promieni słonecznych, promieniowania (RTG, UV i innych ekstremalnych czynników promiennych)

rodzaje oparzeń

- termiczne
- chemiczne
- elektryczne
- na skutek promieniowania

gradacja oparzeń

- ❑ **pierwszego stopnia** – tylko naskórek
 - skóra jest czerwona i boli
- ❑ **drugiego stopnia** – naskórek i skóra właściwa
 - w ciągu 24 h pojawiają się pęcherze; skóra jest czerwona, pokryta plamami, wilgotna i bolesna
- ❑ **trzeciego stopnia** – naskórek, skóra właściwa, tkanka tłuszczowa
 - skóra jest twarda, sucha, zwęglona i szara; nie boli wskutek zniszczenia zakończeń nerwowych
- ❑ **czwartego stopnia** – martwica sięga tkanek głębiej położonych: obejmuje mięśnie, ścięgna, kości

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Oparzenie>

oparzenia skóry z głębokością obrażeń

zapobieganie oparzeniom

- uważamy na warunki przebywania dziecka w kuchni
- odsuwamy uchwyty naczyń z zasięgu rąk dziecka
- w czasie gotowania umieszczamy dziecko w kojcu
- pilnujemy, by dziecko nie dotknęło gorącej płyty piekarnika
- unikamy noszenia na rękach dziecka i gorących płynów
- regulujemy temperaturę wody w kranie
- zabezpieczamy dostęp do pieca, kominka, kaloryferów
- nie zostawiamy dziecka w pobliżu wanny napełnionej gorącą wodą
- przechowujemy chemikalia i leki w oryginalnych opakowaniach, w miejscu niedostępnym dla dziecka, w zabezpieczonej apteczce
- zabezpieczamy gniazdka zatyczkami
- zwracamy uwagę, czy przewody elektryczne są dobrze zabezpieczone
- uświadamiamy starsze dzieci, jakie mogą być skutki porażenia prądem elektrycznym, zwłaszcza wysokiego napięcia

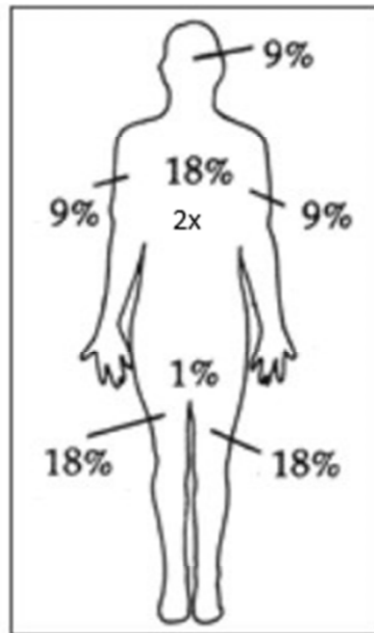
ocena rozległości oparzeń

- reguła dziewiątek Wallace'a** – służy do orientacyjnego określenia oparzonej powierzchni ciała
- reguła dłoni** – służy do oceny rozległości oparzeń ciała u osób dorosłych; powierzchnia dłoni osoby oparzonej odpowiada 1% łącznej powierzchni jej ciała
- reguła piątek** – służy do oceny rozległości oparzeń u niemowląt; powierzchnia głowy, przodu i tyłu tułowia stanowi po 20% powierzchni ciała; na każdą kończynę przypada 10% ogólnej powierzchni

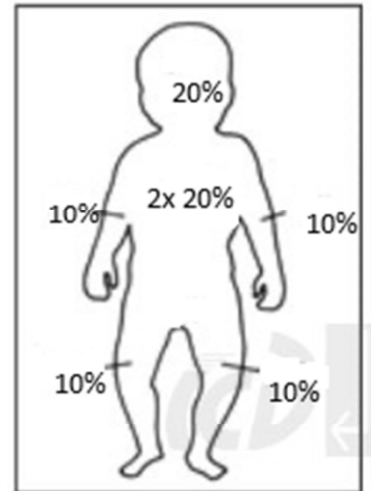
ocena – schematy

Zasada obliczania dłonią.

zasada dziewiątek

zasada dziesiątek

szybkość

- temperatura wyższa niż 55°C powoduje nieodwracalne uszkodzenie białka tkankowego i martwicę skóry
 - przy 70 ° C proces następuje zaledwie po jednej sekundzie.

postępowanie w razie oparzeń

- usunięcie źródła oparzenia
- zdjęcie odzieży lub biżuterii
 - nigdy na siłę! nie wrywamy rzeczy wtopionych w skórę
- zdiagnozowanie dróg oddechowych
- schłodzenie oparzenia
 - od letniej wody do zimniejszej aby uniknąć szoku termicznego
- oczyszczenie oparzenia
- założenie wilgotnego, chłodnego opatrunku (najlepiej hydrożel)

długość chłodzenia

- przy oparzeniach parą wodną o temperaturze 100°C chłodzimy poparzone miejsce zimną wodą od 15 do 30 minut w zależności od głębokości oparzenia
- przy oparzeniach wrzącym tłuszczem (temperatura nawet ponad 200 ° C, słabe przewodzenie ciepła) chłodzimy poparzone miejsce nawet 30 minut przy oparzeniach I stopnia
 - na powierzchni oparzenia tworzy się warstwa zestalonego zimnego tłuszczu, ale wewnątrz niej przy samej skórze, tłuszcz jest nadal gorący i oparzenie wciąż się rozwija

oparzenie chemiczne

- Jeżeli oparzenie wywołał kwas, dopiero po opłukaniu wodą polewamy sparzone miejsce 3-proc. roztworem sody oczyszczonej (1 czubata łyżeczka na szklanę wody) lub roztworem mydła.
- Jeżeli oparzenie wywołała zasada, używamy 1-proc. roztworu kwasu octowego (na litr wody 6 łyżek 6-proc. octu) lub soku z cytryny.

czego robić nie wolno

- nie przekłuwamy pęcherzy
- nie stosujemy barwników (gencjana, zieleń brylantowa lub błękit metylenowy)
- nie smarujemy chorego miejsca tłuszczem, mydłem ani białkiem kurzym (prawdopodobieństwo zainfekowania rany)

ODMROŻENIE

- uszkodzenie skóry, powstające w wyniku działania na nią niskiej temperatury

gradacja odmrożeń

- pierwszego stopnia** – skóra zaczerwieniona; po kilku dniach złuszcza się martwy naskórek
- drugiego stopnia** – zniszczenie głębszych warstw skóry; na zewnątrz skóra jest twarda, wewnątrz miękka i elastyczna; po ogrzaniu pojawią się pęcherze
- trzeciego stopnia** – martwica powierzchniowa skóry
- czwartego stopnia** – martwica głęboka, której ulegają np. palce, uszy lub nos; możliwość samoistnej amputacji odmrożonej części ciała

przyczyny odmrożeń

- długotrwałe zimno, niska temperatura
- wilgoć
- nieodpowiednia odzież
- kontakt z zimnym metalem lub benzyną
- zaburzenia krwi spowodowane:
 - skuloną pozycją ciała
 - biżuterią i obcisłym ubraniem
 - ciasnymi lub mocno zasznurowanymi butami
 - odwodnieniem

objawy

- gdy w razie przebywania w niskiej temperaturze skóra zaczyna być zaczerwieniona i w miejscach zaczerwienionych staje się bolesna, można się spodziewać odmrożenia
- bladość skóry i ustąpienie bólu świadczą już o odmrożeniu skóry

postępowanie w razie odmrożeń

- konieczne przemieszczenie poszkodowanego do ciepłego (nie gorącego) pomieszczenia
- zdjęcie z poszkodowanego mokrego, zimnego ubrania i biżuterii
- nie należy się spieszyć z rozgrzewaniem (zwłaszcza nie wolno masować skóry)
- odmrożone palce zanurzyć w letniej wodzie, początkowo o temperaturze 30 °C, a następnie 36 °C
- na odmrożone policzki, nos czy uszy nakłada się czyste (nie gorące) opatrunki
- w przypadku pęcherzy lub sinoczerwonych albo białych plam na skórze zastosować suche, czyste opatrunki, najlepiej z wyjąłowionej gazy
- podać ciepłe (nie gorące) napoje
- po ociepleniu odmrożonych części ciała dobrze jest ułożyć je nieco wyżej i okryć
- konieczny kontakt z lekarzem

bibliografia

- podręczniki wyd. Operon
- T. Schimpfenig – Pierwsza pomoc w warunkach ekstremalnych
- wikipedia.org.pl
- www.medonet.pl
- www.poradnikzdrowie.pl